

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра краєзнавчо-туристичної роботи, соціальних і гуманітарних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор навчально-наукового інституту

«Українська інженерно-педагогічна академія»

Денис КОВАЛЕНКО

«25» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теоретичні засади інтелектуальної власності та трансферу технологій

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень

Галузь знань D-Бізнес, адміністрування та право

(шифр і назва галузі)

Спеціальність D3-Менеджмент

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-наукова програма: Менеджмент

(назва програми)

Вид дисципліни обов'язкова

інститут Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія»

Відділ аспірантури та докторантури

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія»

«25» червня 2025 року, протокол № 10

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Юлія ЧЕРНЕНКО к.е.н., доц. кафедри краєзнавчо-туристичної роботи, соціальних і гуманітарних наук _____

Програму схвалено на засіданні кафедри краєзнавчо-туристичної роботи, соціальних і гуманітарних наук _____

Протокол від «05» 06.2025 року № 13

Завідувач кафедри _____

(підпис)

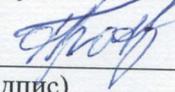
Ірина ЩЕРБИНА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми (керівником проектної групи)

назва освітньої програми _____

Гарант освітньої програми Прохорова Вікторія Володимирівна доктор економічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри економіки та менеджменту Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

(підпис)

Вікторія ПРОХОРОВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією

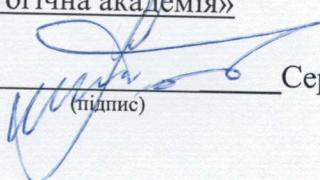
Програму погоджено науково-методичною комісією

Навчально наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія»

(назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна)

Протокол від «24» червня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії Навчально наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія»

(підпис)

Сергій ПЕТРОВ

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Теоретичні засади інтелектуальної власності та трансферу технологій» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктора філософії) за вибором спрямована на поглиблення і систематизацію знань щодо фундаментальних понять у сфері інтелектуальної власності.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктора філософії) здатності розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, загального культурного кругозору та генерувати нові ідеї із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- оволодіння сучасним науковим розумінням сутності інтелектуальної власності, методологічних зв'язків та закономірностей її розвитку;
- формування здатності забезпечити охорону і захист інтелектуальної власності на твори авторського права, промислової власності та трансферу технологій;
- засвоєння базових знань щодо правової охорони об'єктів інтелектуальної власності та їх захисту в Україні та світі;
- формування здатності правомірного використання об'єктів інтелектуальної власності;
- формування здатності проведення патентного пошуку з застосуванням сучасних пошукових систем;
- засвоєння здатності використання патентної інформації при прогнозуванні найбільш перспективних напрямів розвитку науки, технології.

1.3. Кількість кредитів денна форма навчання – 3 кредити;

1.4. Загальна кількість годин* денна форма навчання – 90 год.;

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5, 6-й	3, 4-й
Лекції	
22 год.	8 год
Практичні, семінарські заняття	
22 год.	4 год
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
46 год.	78 год

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна
 ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

РН03. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН04. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів.

Результати навчання (набуті компетентності) будуть використані здобувачем під час підготовки виконання роботи доктора філософії. Ці результати також, можуть бути використані при виконанні науково-дослідних робіт, написання тез на конференцію, наукових статей.

1. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ I. СИСТЕМА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА.

Тема 1. Система інтелектуальної власності в Україні: ретроспектива та сучасний стан

Поняття і сутність інтелектуальної власності; Ретроспектива підходів щодо сутності та змісту поняття інтелектуальна власність; Система законодавства та державна система правової охорони ІВ в Україні; Порушення прав інтелектуальної власності. Заходи та форми захисту прав ІВ.

Тема 2. Авторське право. Службові твори

Що таке авторське право. Об'єкти суб'єкти і авторського права. Службові твори. Майнові, немайнові, права. Ключові історичні моменти в охороні авторського права; Особливості охорони та використання деяких об'єктів авторського права; Договори в авторському праві; Твори суспільного надбання. Сирітські твори.

Тема 3. Суміжні права

Що таке суміжні права. Суб'єкти суміжного права; Види об'єктів суміжного права; Майнові і немайнові суміжні права; Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав.

Тема 4. Авторське право в мережі інтернет. АП та штучний інтелект.

Основні принципи авторського права в Інтернеті; Захист авторського права в мережі Інтернет у провідних країнах світу; Основні правила легального використання контенту.

Ліцензії Creative Commons; Право особливого роду (sui generis). Штучний інтелект в контексті авторського права; Захист авторських прав в мережі.

Розділ II. ПАТЕНТНА І ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.

Тема 5. Патентно- інформаційна система інтелектуальної власності.

Інформаційна патентна система. Патентна інформація і документація. Патентний пошук. Патентні дослідження.

Тема 6. Об'єкти промислової власності: винаходи, корисні моделі, промислові зразки

Сутність та критерії охороноздатності винаходу. Корисна модель: відмінності та процедура реєстрації. Промисловий зразок: захист дизайну та термін охорони. Порівняльний аналіз об'єктів промислової власності. Оформлення прав на об'єкти промислової власності і передача прав ІВ.

Тема 7. Порядок набуття прав на торговельні марки, географічні зазначення, нетрадиційні об'єкти ІВ та порядок набуття прав на них.

Оформлення прав на торговельні марки, фірмові найменування та географічні зазначення.

Тема 8. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності. Трансфер технологій.

Ліцензійні договори та їх оформлення. Оцінка вартості прав на інтелектуальну власність. Трансфер технологій.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	л а б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1. СИСТЕМА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА												
Тема 1. Система ІВ в Україні: ретроспектива та сучасний стан	12	3	3			6	11	1	1			9
Тема 2. Авторське право. Службові твори.	12	3	3			6	12	1	1			10
Тема 3. Суміжні права.	11	2	3			6	11	1				10
Тема 4. Авторське право в мережі Інтернет. АП та ІІІ	10	3	2			5	11	1				10
Разом за розділом 1	45	11	11			23	45	4	2			39
РОЗДІЛ 2. ПАТЕНТНА І ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ												

Тема 5. Об'єкти пром. власності: винаходи, корисні моделі, промислові зразки.	12	3	3			6	11	1	1			9
Тема 6. Об'єкти промислової власності: винаходи, корисні моделі, промислові зразки	12	3	3			6	11	1				10
Тема 7. Порядок набуття прав на торговельні марки, географічні зазначення, нетрадиційні об'єкти ІВ та порядок набуття прав на них.	10	2	3			5	11	1				10
Тема 8. Комерціалізація ОІВ. Трансфер технологій.	11	3	2			6	12	1	1			10
Разом за розділом 2	45	11	11			23	45	4	2			39
Усього годин	90	22	22			46	90	8	4			78

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Авторське право. Суміжні права.	2	0,5
2.	Оформлення заявки на авторське право та службовий твір.	2	0,5
3.	Авторське право в мережі Інтернет	2	-
4.	Передача авторського права. Договори в АП.	2	0,5
5.	Правила використання контенту та захист АП в мережі	2	0,5
6.	Рівні винахідницьких задач та підбір прикладів винаходів Патентна інформація і документація. Патентні дослідження	2	0,5
7.	Оформлення прав на винахід (корисну модель) та промисловий зразок.	2	
8.	Патентні тролі, контрафакція, піратство	2	0,5
9.	Порядок набуття прав на торгівельну марку, географічні зазначення, фірмові найменування.	2	0,5
10.	Порядок набуття прав на сорти рослин і породи тварин, топографії інтегральних мікросхем, наукові відкриття і раціоналізаторські пропозиції	2	
11.	Ліцензійні договори. Трансфер технологій.	2	0,5
Усього.		22	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Опрацювання конспекту лекцій, джерел навчальної та наукової інформації за темою та додаткової літератури	20	30
2	Виконання завдань для самостійної роботи на сайті дистанційної освіти, виконання тестів	24	25

3	Підготовка до практичних занять, реферату	22	23
	Разом	46	78

6. Індивідуальні завдання

Здобувачі готують доповідь на обрану тему у вигляді реферату обсягом до 10 сторінок в форматі .doc / .docx. та презентацію у форматі .pptx / pdf до 15 слайдів з подальшим виступом.

7. Методи навчання

Програмою передбачено наступні методи навчання:

- 1) лекції, спрямовані на отримання теоретичних знань по усім темам курсу, опанування термінології, з'ясування проблемних питань, тощо;
- 2) практичні заняття, під час яких обговорюються основні питання, самостійно підготовлені студентами доповіді, виконуються тести, проводяться ділові ігри та ситуаційні вправи;
- 3) самостійна робота, яка передбачає для студентів денної форми навчання поглиблене самостійне вивчення запропонованих викладачем питань.
- 4) консультація – форма індивідуальної роботи студента із викладачем, коли з'ясовуються незрозумілі для студента питання, обговорюється план виконання самостійної роботи, вирішуються інші труднощі.

8. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів враховує види аудиторних занять, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна», контрольні заходи включають: поточний та підсумковий контроль.

Організація поточного контролю знань студентів денної форми навчання

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- систематичність й активність роботи студентів впродовж року над вивченням програмного матеріалу дисципліни «Теоретичні засади інтелектуальної власності та трансферу технологій» на практичних заняттях;
- виконання завдання для самостійного опрацювання;
- виконання тестових завдань.

Оцінюванню підлягають відповіді, які надаються студентами в процесі експрес-контролю або під час обговорення питань.

При контролі самостійної роботи оцінюванню підлягають роботи, виконані студентами при підготовці до практичних завдань, самостійне опрацювання окремих питань дисципліни.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять, оцінюється сумою набраних балів. Оцінювання за кожним розділом курсу дозволяє перевірити засвоєння визначеної частини курсу і є однією із складових загального поточного контролю.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Індивід. завдання	Разом		
T1-T4	T5-T8				

25	25	10	60	40	100
----	----	----	----	----	-----

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше __ балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

№.з.п.	Види робіт здобувача освіти	Оцінка
1.	Самостійне виконання завдань на сайті дистанційної освіти	0-10
2.	Робота на лекціях, виконання завдань під час практичних занять	0-10
3.	Виконання тестів	0-30
4.	Виконання індив. завдання	0-10
5.	Іспит	0-40
	Всього за навчальну дисципліну	0-100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Дахно, І. І. Інтелектуальна власність-2 : навч. посіб. / І. І. Дахно, В.М.Алієва, А. О. Комарова. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 351 с.
2. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / [уклад.: Л. Г. Ніколайчук, Л. Б.Демидчук] ; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2018. – 171 с.
3. Патентознавство і авторське право: навч. посіб. для студ. денної та заоч. форми навч. всіх спец. / М. І. Лазарєв, В.М. Тіманюк, Н. П. Рубан; Укр. інж.-пед. акад., Каф. креативної педагогіки та інтелектуальної власності. – Харків: ФОП Мезіна, 2017. – 228 с.
4. Сисоєв Ю.О. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / Ю. О. Сисоєв, Ю. В. Широкий ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". - Харків : ХАІ, 2020. - 79 с. : рис. - Бібліогр.: с. 70-71.
5. Цибульов П. М. Управління інтелектуальною власністю : Навчальний підручник. – К.: Держ. Ін-т інтел. власн., 2019. – 312 с.

Додаткова (допоміжна) література:

1. Складання та подання заявки на винахід і заявки на корисну модель [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра за технічними спеціальностями / І. О. Мікульонюк ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 116 с
2. Петренко І. Особливості реєстрації авторського права в Україні та інших країнах світу / І. Петренко // Теорія і практика інтелект. власності. – 2019. – № 1. – С. 25–32.

3. Інтелектуальна власність та авторське право: Навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти. / І.М. Чістякова, І.Б. Кривдіна, Д.В. Буряк, В.П. Кубко, О.В. Гегечкорі, Д.Д. Татакі, О.О. Татакі, Т.О. Чернов. –К.: Каравела, 2019. –204 с.
4. Особливості захисту авторських прав на твори, розміщені в мережі інтернет : монографія / К. О. Зеров; НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ. — К. : Інтерсервіс, 2018. — 220 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Теоретичні засади інтелектуальної власності та трансферу технологій: конспект лекцій для здобувачів ОНС «доктор філософії» денної, вечірньої та заоч. форм навч. спец. 011 Освітні, педагогічні науки, 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 053 Психологія, 073 Менеджмент, 113 Прикладна математика, 133 Галузеве машинобудування, 152 Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка / Укр. інж.-пед. акад.; упоряд. : Н.П. Рубан, Ю. Ю. Черненко. – Харків : УПА, 2021. – 180 с.
2. Теоретичні засади інтелектуальної власності та трансферу технологій: метод. вказ. для проведення практичних занять для здобувачів ОНС «доктор філософії» денної, вечірньої та заоч. форм навч. спец. 011 Освітні, педагогічні науки, 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 053 Психологія, 073 Менеджмент, 113 Прикладна математика, 133 Галузеве машинобудування, 152 Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка / Укр. інж.-пед. акад. ; упоряд. : Ю.Ю. Черненко. – Харків : УПА, 2021. – 42 с.
3. Теоретичні засади інтелектуальної власності та трансферу технологій : метод. вказ. для організації та планування самостійної роботи для здобувачів ОНС «доктор філософії» денної, вечірньої та заоч. форм навч. спец. 011 Освітні, педагогічні науки, 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 053 Психологія, 073 Менеджмент, 113 Прикладна математика, 133 Галузеве машинобудування, 152 Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка / Укр. інж.-пед. акад. ; упоряд.: Ю. Ю. Черненко. – Харків : УПА, 2021. – 50 с.
4. Система інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права : навчально-методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (денної та заочної форми навчання) з вибіркової дисципліни «Теоретичні засади інтелектуальної власності та трансферу технологій» [Електронний ресурс] / уклад. Ю. Ю. Черненко. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2025. – 104 с. URI: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/21470>
5. Дистанційний курс навчання з дисципліни «Теоретичні засади інтелектуальної власності та трансферу технологій»: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14614>
6. Сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ): <https://www.wipo.int/portal/en/index.html>
7. Сайт ІР офіс (УКРНОІВІ) / <https://nipo.gov.ua/>
8. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ)» / Бази даних та інформаційно-довідкові системи: <https://ukrpatent.org/uk/articles/bases2>
9. Патентний пошук WIPO: <https://patentscope.wipo.int/search/ru/search.jsf>
10. Законодавство України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

